

ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО ЗА РАЗВОЈ НА ВЕШТИНИ

ВЛАДИНА ПЕРСПЕКТИВА

Резиме

© Европска фондација за обука, 2021 година
Овластена репродукција, под услов да е наведен изворот.

Јавно-приватни партнерства за развој на вештини: Една владина перспектива од Европската фондација за обука (ETF) е првата компаративна студија базирана врз евиденции за видовите, модалитетите, потенцијалите и заедничките предизвици на државниот и приватниот сектор заедно со заедничкиот финансиски ангажман во областа на стручното образование и обука (VET). Ова истражување доаѓа токму на време во контекст на еден обновен фокус врз социјалното партнерство и јавно-приватните партнерства (PPP) во Европската агенда за вештините и Препораките на VET во 2020, во Агендата на Обединетите нации' 2030 за Одржлив развој, како и во светлото на новите предизвици што произлегуваат од ефектите на Пандемијата “Ковид-19”. Користејќи го компаративниот пристап помеѓу државите со претходно воспоставена традиција на социјалното партнерство и оние каде што партнерствата се неодамнешни или се во развој, извештајот одреди да ги дефинира PPP за развој на вештини, и да утврди дали тие би можеле да воспостават мост за комуникација помеѓу периодичната соработка и институционализираните социјални партнерства во VET системите на земјите партнери на ETF.

Анализата се заснова врз евиденциите од 23 студии на случаи во врска со целта на партнерствата, нивниот опсег и членството, финансирањето и аранжманите за управувањето со ризикот како и мотивацијата, улогите и капацитетите на партнерите. Евиденциите беа собрани од примарни и секундарни извори и големо внимание беше посветено на гласот на актерите на терен од сите страни на засегнатите партнерства.

Студиите на случаи покажуваат дека PPP во областа на развојот на вештините заслужуваат поддршка доколку бидат фокусирани на резултати - носат придобивки за учениците, организациите, општеството – и доколку го адресираат потенцијалниот ризик кој е инхерентен во било која форма на јавно-приватната соработка во јавната политика. Анализата на ETF нуди, исто така, лекции за политиката за управувањето со системите на VET, врз основа на споредбата помеѓу земјите.

Извештајот е поделен во два тома, од кои вториот содржи детални податоци за [студиите на случаи](#).

ЈАВНО-ПРИВАТНИ ПАРТНЕРСТВА ЗА РАЗВОЈ НА ВЕШТИНИ – ПРЕМЕСТУВАЊЕ НА ПАРАДИГМА

Неодамнешната литература за јавното управување и управувањето со јавните политики сугерира промена во концептуализацијата на PPP од традиционалната дефиниција којашто се фокусира во инфраструктурната распределба и управувањето до разбирањето на PPP на ниво на долгорочни програмски резултати и политики. Ова може да биде дефинирана како промена на парадигмата од Новиот Модел за Јавно управување што потекна во Велика Британија во раните 1990-ти години во еден што е приближен на Новото јавно управување (Osborne, 2010; Osborne and Strokosch, 2013) и создавањето на јавната вредност (Moore, 1995; O'Flynn, 2007).

Фокусот на резултатите од јавните разходи и нивната правична распределба претставува соодветен пристап во полето на политиката на VET и доживотното учење. Во посебни области, како што е VET, програмските партнерства ориентирани кон резултатите нудат ефективни средства за спроведување на политиките, каде што државите, училиштата и општествата внесуваат ресурси за основање центри за обука, подобрувајќи ги практиките за учење како одговор на технолошките промени и потребите на пазарот на труд.

Јавно-приватните граници еволуираа во текот на изминатите 30 години, додека создавањето на јавната вредност не е единствена одговорност на владите, државата врши лидерство поставувајќи ги стандардите за распределба на јавната вредност на високо ниво. Со цел да се искористат PPP и да ги натерат да работат, од суштествено значење е јавниот сектор да игра улога на катализатор, и да ги негува капацитетите кои се доследни на лидерската улога и барањата за отчетност во општествените исходи.

СТУДИСКА ПОЗАДИНА И ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Следењето на напредокот од страна на ETF на соработката на владата и социјалните партнери во VET во земјите партнери откри дека:

1. Јавно-приватната соработка унапредила во текот на 2010-те години во земјите партнери на ETF, како одговор на зголемените несовапаѓања во пазарот на труд и преобликувањето на односите помеѓу државата и пазарот во многу земји.
2. Во само неколку земји овие партнерства беа воспоставени преку институционализиран социјален дијалог во VET, иако од страна на неколку од нив новородениот социјален дијалог беше одразен во VET.

Од овие наоди, студијата се обиде да постигне посистематско разбирање за целта и функционирањето на овие партнерства и за нивниот потенцијал да создадат насока за јавно-приватна соработка во VET.

Поради таа цел, како и врз основа на хипотезата дека позадината на социјалниот дијалог и процесите на социјалното партнерство обезбедуваат плодна почва за PPP во областа на VET, студијата се одлучи за компаративен пристап при изборот на 23 случаи на PPP во областа на развојот на вештините: 10 случаи се вкоренети во земјите со консолидирана практика на социјален дијалог во однос на социо-економските политики, вклучително и во VET, додека 13 случаи се лоцирани во четири земји со различни практики на социјален дијалог во VET.

Предизвикот за дефинирање на PPPs

Недостатокот на литература посветена на PPPs во областа на развојот на вештини, исто така, одигра улога во изборот на пристапот на студиските случаи. Особено, во полето на вештините не постеше ниту една адекватна дефиниција и ниту нов консензус за концептот на PPP во доменот на вештини.

- Сите дефиниции на OECD, Светската банка и Европската банка за инвестиции ги одразуваат PPP, каде што главната мотивација на приватниот сектор за да се вклучи во партнерство е директната финансиска добивка. Овие дефиниции, кои што содржат информации во врска со националните закони на двете групи земји во студијата, не се вклопуваат со PPP насочени кон резултати или долгорочни придобивки за општеството.
- Партнерствата се во фокусот на 17 Цел за Одржлив развој во Агендата за 2030-та година (SDG). ЦОП17 ги охрабрува PPPs како едно системско прашање; сепак, не дава некаква дефиниција за концептот во образованието или обуката.
- PPPs можат да бидат перцепирани како закана за образованието, кое се гледа како јавно добро и основно човеково право. Моделот на PPP се гледа како средство за приватизација на понудата за образованието, што предвидува загриженост за можни неуспеси во квалитетот, еднаквоста, одговорноста и социјалната кохезија. Овие критики во главно се однесуваат на сферата на основното и задолжително образование, каде што

VET и вештините за развој има своја специфичност и историја на јавно-приватните односи. Сепак, тие ги покренуваат прашањата во врска со управувањето што се адресирани во истражувањето на извештајот.

Следствено, студијата усвои една оперативна дефиниција за PPPs за развојот на вештини за да ги препознае заедничките карактеристики и да ги разликува од другите инструменти и процеси.

ОПЕРАТИВНАТА ДЕФИНИЦИЈА НА СТУДИЈАТА ВО ВРСКА СО ЈАВНО-ПРИВАТНИТЕ ПАРТНЕРСТВА

PPPs за развојот на вештини се механизми за координација на акциите и споделување на одговорноста помеѓу јавните и приватните засегнати страни во VET за формулирање, дизајнирање, финансирање, управување и/или одржување на ангажмани од заеднички интерес со цел да се произведат резултати на ниво на исходи (импакт) покрај излезните резултати (аутпути). Јавните засегнати страни во PPPs може да опфатат јавни институции или полу-јавни организации, како што се училиштата, агенциите или државните претпријатија, додека приватните засегнати страни може да опфатат индивидуални бизниси како и здруженија и стопански комори. Понатаму, партнерствата може да се развијат во врска со кој било аспект на развој на вештини во одреден економски сектор, на ниво на училиште/компанија, како и на национално или под-национално ниво.

МЕТОДОЛОГИЈА И ТИПОЛОГИЈА

Методологија

Оперативната дефиниција беше искористена за идентификација на студии на случај во фаза на разгледување, додека заедничките елементи одбележани во студијата спроведена од страна на социјалните партнери на ЕУ (ETUC et al., 2017) се користеа во анализата на случаите.

Во [Групата 1](#) изборот беше спроведен преку биро истражување, со преференција за добро-документирани примери опишани како да имаат позитивен импакт во развојот на вештини и/или управувањето со иновации. Студијата се обиде да опфати што е можно повеќе разновидни типови на PPP. Долгата листа беше редуцирана на 10 врз основа на достапноста за подлабинско интервју.

Во [групата 2](#) (Јордан, Казакистан, Србија и Украина) националните комитети составени од јавни официјални личности, социјални партнери и експерти асистираа во идентификација на долгата листа. За време на посетите на терен, беа одржани работилници со засегнатите страни за да се развие заедничко разбирање за целта и опсегот на студијата, исто така, беа одржани и длабински интервјуа. Втората сесија на работилниците во Србија и Украина земаше во обзир можности за напредување на нивните PPPs и најавија за втора сесија на интервјуа во сите четири земји.

Претставниците во студиите на случај, социјалните партнери, Институциите на ЕУ, и меѓународните експерти и донатори дебатираа за нацрт-извештајот и заклучоците на работилницата одржана во Брисел во Декември 2019 година. Нивните коментари и размислувања се интегрирани во извештајот.

Типологија

Се користеше процесот на мапирање за да се изготви тродимензионална типологија врз основа на функцијата, обемот и членство.

Во врска со **функцијата** на PPP беа идентификувани три главни функционални семејства: PPPs ориентиран кон знаење, PPPs ориентиран кон ресурси, и PPPs ориентиран кон PPP ориентиран за обезбедување на VET.

- Едно типично PPP ориентирано кон знаењето беше италијанскиот случај за подобрување на статистиката за обука и управувањето со статистиките.
- PPPs ориентиран кон ресурси беа пронајдени, на пример, во Белгија, Јордан и Казакистан.
- Обезбедувањето на VET беше присутно во повеќето случаи во двете групи вклучени во анализата. На пример, холандските, француските, мароканските и шведските бизниси преземаа иницијативи со цел да се подобри обезбедувањето на вештините, исполнувајќи ги барањата на компаниите на регионално ниво, додека Србија и Украина покажаа појава на секторски и локални иницијативи за обуки.

Што се однеува до **опсегот** на PPP, идентификуваните модалитети беа рангирани од “интегрирани” до “ад хок” врз основа на интеграцијата со системот VET. Конечно, модалитетите за членство ги земаа во предвид бројот на партнерите, видовите на вклучени организации, и отвореноста на PPP за приклучување на нови партнери.

Условите за и заедничките елементи на PPPs во развојот на вештини

Следните елементи беа истражени:

1. Правни аранжмани,
2. Финансиски аранжмани,
3. Поделба на ризик и мерки за управување со ризикот,
4. Мониторинг, следење и одржливост,
5. Извори на иницијатива и лидерство,
6. Традиција на социјално партнерство во VET,
7. Капацитетот на партнерите и механизмите за изградба на капацитети.

СПОРЕДБА ПОМЕЃУ ГРУПИТЕ НА ЗЕМЈИТЕ

Хипотезата на студијата дека традицијата на социјалниот дијалог во VET претставува значителен фактор во шансите за успех на PPPs е делумно поткрепена со докази од студиите на случај. Социјалното партнерство VET има клучна улога во една димензија на типологијата, односно обемот на PPP и интеграцијата со системот VET, што беше висока само во групата земји 1. При разгледување на другите две димензии на типологијата – Функцијата на PPP во знаењето, ресурсите и обезбедувањето на вештините, и отвореноста кон новите членови – студијата пронајде сличности помеѓу групите на земјите, додека разликите може да бидат објаснети со нивните различни фази на напредок. Таму каде што социјалниот дијалог во VET е веќе воспоставен, други димензии на управување како што се институционализација, финансирање и управување со ризик се исто така добро развиени.

Елементите што означуваат значителни разлики помеѓу двете групи се наведени подолу.

- Нивото на институционализација е повисоко во групата земји 1 и, од групата 2, во Украина.

- Пристапот за повеќекратни механизми за финансирање е типичен за проектите во Групата земји 1, во споредба со неколкуте механизми во групата 2.
- Мерките за управување со ризик и вниманието кон одржливоста се почести во првата група.
- Капацитетот на актерите во првата група е одамна изграден и е хомоген по природа, додека во групата 2 нивоата на капацитети се поразновидни и во моментот се развиваат преку практика.

Вреди да се напомене дека, иако формализираните механизми за соработка не се секогаш воспоставени, во земјите од групата 2 приватниот сектор често компензира со преземање иницијатива за започнување на PPP и/или за инвестирање сопствени финансиски ресурси. На пример, во Србија, HORES, деловна асоцијација за хотели и ресторани, создаде сопствена академија за да се спротивстави на постојаниот недостаток на квалификувана работна сила во Угостителскиот сектор, додека група компании во модниот сектор и секторот за производство на облека побараа од институционалните и образовните партнери да креираат Кластер ФАКТИ.

Во Украина, приватните партнери формираа за прв пат центри за обука и практичка работа во раните 2000 – ти години; тие се здобија со државно финансирање во 2016 година. Двете држави, стигнаа до самиот крај од табелата покажувајќи го нивото на сопственост во приватниот сектор помеѓу студиите на случаи на PPP.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕЊЕ И ЕФЕКТИВНОСТА НА ЈАВНО-ПРИВАТНИТЕ ПАРТНЕРСТВА

Целта на пристапот на студијата на случај е да обезбеди длабинска аналитичка анализа, со цел од тековните искуства да можат да се извлечат јасни лекции за политиката. Поточно, целта е да се обезбедат детални информации за тоа како и зошто PPP во овие студии на случај функционираат вака како што функционираат, и да се идентификуваат контекстуалите фактори кои ги обликувале нивните резултати.

Идентификувани се три клучни **прашања во однос на управувањето**: дилемите за соработката на вклучените страни, барањата и условите на владиното законодавство и координација, и природата на експерименталното владеење, вклучително и проценката на резултатите на PPP.

Анализата на студијата на случај во земјите со традиција на социјално партнерство (група 1) создаде **чекор по чекор модел** како PPP за развој на вештини се институционализираат.

■ Фаза 1. Стартување: спецификација и концепција

Политичките претприемачи ја создаваат свеста, специфицираат цели и ги конципираат амбициите за PPP. Тие обезбедуваат финансирање и ги споделуваат нивните анализи за распределба на ризикот. Брокерските организации или поединците може да го отворат патот. Може да се развие Меморандум за разбирање. Може да се обезбедат стимулации, како што се субвенции за пилот-програми.

Фаза 2. Институционализација на соработката: дизајнирање и градење модел на PPP

Формулирање на точните цели на проектот, работните процеси и поделбата на трудот. Тука се опфатени дизајнирање програми за обука, регрутирање студенти и имплементација на инструкции. Резултатите од првата година се мониторираат со цел натамошен развој на проектот.

Фаза 3. Консолидација: функционирање и одржување на иницијативи

Понатамошно мониторирање, проценка и евалуација, и пронаоѓање нови финансиски ресурси. Идентификација на каква било потенцијална валоризација на проекти, вклучувајќи и интелектуална сопственост, образовни резултати, учење аналитика, бенчмаркинг и вмрежување.

Фаза 4. Скалирање и еволуција за понатамошна соработка

Започнува нов циклус на спецификација и концептуализација. Може да поттикне почеток на нови проекти, вклучително и зајакнување на персоналот, студентите за да се обезбеди одржливиот на проектот, преземање иновации и создавање нови партнерства. Евалуацијата на проектот може да покаже дали заедничкото искуство е доволно силно за да се продолжи, или се потребни нови форми на јавно-приватно претприемништво за да започнат нови практики.

Не може сите овие димензии на учење политика и јавна вредност да се пренесат од еден контекст на политика во друг. Споредбата помеѓу групите на земји има покажано дека првичните PPP развиени во Јордан, Казакистан, Србија и Украина имаат повеќе разлики отколку сличности со PPP во земјите коишто имаат долгогодишна традиција на јавно-приватна соработка во VET. Учењето на политиката може да биде моќно доколку разликите се земат во предвид, заедно со значајна идентификација на засегатите страни и нивните мотивации.

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Повторно разгледување на дефиницијата на PPP во VET

Емпириската анализа ја збогати оперативната дефиниција на студијата за PPP за развој на вештини, идентификувајќи ги следниве карактеристики:

- **Свесноста и мотивацијата** на актерите за подобрување на вештините и нивото на вработувањето е главниот двигател на партнерството, подалеку од враќањето на инвестицијата.
- Партнерството е **отворено за нови членови**, коишто ги интегрираат активностите на хоризонтален и вертикален начин.
- Партнерството може да генерира и функционира во рамките на законот за VET, а не на законодавството за PPP, и неговата административна основа може да биде **Меморандум а не формален договор**.
- **Аранжманите за коофинансирање опфаќаат повеќе опции**, и честопати PPP за развој на вештини комбинира разни финансиски ресурси.
- Ризиците во доменот на обуката првенствено вклучуваат квалитет на вештини во однос на еволуираните барања на пазарот на труд. Овие **ризичи се ублажуваат преку обезбедување квалитет, механизми за мониторинг и градење капацитети**.
- **Улогата на јавниот партнер** опфаќа повеќе отколку онаа на неутрален регулатор или набавувач на услуги, бидејќи има крајна одговорност за квалитетот на јавните добра што се испорачуваат.

Три општи заклучоци и области за понатамошно истражување

1. Учењето на политиката е клучно за стекнување подлабоко разбирање за фазите на зачетокот, порастот и еволуцијата на PPP. Политичкото претприемништво е од клучно значење во дилемите за соработка, законодавните процеси и експерименталното

владеење. Неколку PPP водат кон подобрување во рамките на самиот VET систем, додека други доведуваат до негово освежување однадвор.

2. Потребна е посветена методологија на истражување за да се истражуваат подлабоко резултатите од учењето. Би требало да се оцени дали PPP ја доближува обуката на VET до границите на иновациите на компаниите, ја проценува улогата што ја игра педагогијата и дидактиката, и идентификува како може да се организираат напорите, кој има корист и импликациите од недоволната инвестиција.
3. Појавата на PPP ја поттикна дебата за владеењето. Промената на парадигмата од Новото јавно управување кон Новото јавно владеење и Создавањето на Јавна вредност се обидува да преиспита како политичките претприемачи и јавните и приватните сектори учествуваат во распределбата на јавните услуги и создаваат долгорочни придобивки за општеството.

Показатели за политиките за земјите кои ја обликуваат соработката во VET

Во таков контекст, новите PPP коишто се појавуваат се развиваат чекор по чекор, водени од потребите за вештини и мотивацијата на партнерите, наместо од законодавството или институционалните аранжмани. Колку повеќе овие PPP се препознаваат како дел од легитимниот начин за подобрување на знаењето, обезбедувањето и ресурсите за VET, толку поголемо влијание ќе имаат. Институционализацијата на практиката на PPP ќе зависи и од прифаќањето за експериментирање со новите форми на управување и испорака на VET, и од активното градење доверба меѓу јавните и приватните партнери. Довербата бара време да се воспостави, но ќе го стори тоа ако брзо се даде шанса да победи во заедничката практика и на долгорочните успеси, со учење од неуспесите. Треба да се обрне внимание на:

- мерки за подобрување на довербата;
- рамка за мониторинг и евалуација;
- мапирање на експертизата на вклучените страни;
- акција за учење за развој на капацитетот за управување со партнерство;
- партнерствата на локално ниво во земјите со голема неформална економија.

Препораки за засегнатите страни

Националните влади можат:

- да ангажираат јавни и приватни партнери;
- да мобилизираат и распределуваат финансиски средства;
- да го поттикнуваат пристапот кон управување со ризик.

Регионалните влади можат:

- Да организираат посветена инфраструктура за учење;
- Да овозможуваат мрежи на компании и училишта и да промовираат кластери;
- Да развиваат заеднички акциони планови со локалниот бизнис и нивните здруженија и социјалните партнери.

Компаниите и нивните ограноци можат:

- Да воведат и да негуваат култура на учење во рамките на компаниите;
- Да инвестираат во опрема и да го едуцираат внатрешниот персонал за новите педагошки достигнувања;

- Да придонесат за евалуација на напредокот.

VET, Обезбедувачи на високото професионално образование и високото образование можат:

- Да промовираат работно учење, доживотно учење и правци за доживотна обука;
- Да создадат премиси за иновативни образовни програми и да инвестираат во образовното раководство;
- Да вршат унапредување на мета-когнитивни, педагошки и дидактички пристапи за учење на самото работно место.

ЕУ, меѓународните организации и билатералните донаторски агенции можат:

- да ги промовираат PPP ориентирани кон исход и да извшат подобрување на свесноста за учење политика;
- да ги поврзат VET системите со макро-економските, технолошките, демографските, дигиталните и еколошките трендови и со наодите од истражувањето;
- да го поттикнуваат националното и меѓународното учење за сите актери вклучени во PPP.

23 СТУИИ НА СЛУЧАИ

Функционалното семејство на секој случај е дадено по неговото име, според класификацијата добиена од процесот на мапирање во студијата.

PPPS во земји со традиција на јавно-приватна соработка

Италија: Excelsior – солидна статистика собрана со Стопанските комори

Ориентирана кон знаење, затворена, што може да биде интегрирана во системот

Постои веќе 20 години. Првиот задолжителен примерок на анкетата врз годишно, национално, ниво за потребите за вработување и вештини на компаниите. Анкетата е јавно финансирана и имплементирана од Стопанските комори.

Холандија: 160 PPP центри во VET и училишта за високо стручно образование

Обезбедувањето на VET – ориентирана кон ресурсите, со елементи ориентирани кон знаењето, отворени, што може да се интегрира во системот

Се стреми да генерира иновација и да ја забрзува заедничката размена помеѓу пазарот на труд и VET и Училиштата за високо стручно образование. Продолжува да се развива од технички сектори во економијата во целина. Мониторингот и соработката помеѓу VET и секторите за високо стручно образование имаат потреба од понатамошно подобрување.

Норвешка: Националната канцеларија за обуки за трговијата со нафта (ООФ)

Ориентирана кон обезбедување на VET, полу-отворена, ад хок

Приватната секторска организација поддржана од државните грантови ги координира практиките за вработувањето, ја подобрува обуката и обезбедува точни предвидувања за пазарот на труд. Трипартитниот дијалог помеѓу нафтените компании, училиштата на VET и регионалните влади. Ниска стапка на напуштање за практикантите.

Мароко: Институти за обука за професионалци во автомобилскиот сектор (IFMIA)

Обезбедување на VET и ориентиран кон ресурси, отворен, со неколку елементи коишто се интегрираат во системот

Дел од владината стратегија лед за делегирано управување со институциите на VET во партнерство со професионалци од засегнатиот сектор. Отчетноста и финансиската автономија се клучните принципи. Стапка на вработеноста од 97-100% од студентите од два институти.

Израел: Образовната мрежа Амал (AEN) и претприемничкиот центар во Хадера

Ориентиран кон обезбедување на VET, отворена, ад хок

Мрежата VET основана од страна на Федерацијата на синдикатите во 1928 година. 80% од јавно финансирање, 20% од донациите и профитот, работодавачите коишто придонесуваат во натура. Претприемачките центри обезбедуваат екстракурикуларно учење со цел учениците да станат деловни и социјални лидери.

Австралија: Австралиската рамка за квалификации (AQF) и училишните и индустриските партнерства

Ориентиран кон обезбедување на VET со неколку елементи ориентирани кон ресурсите, затворена, ад хок.

AQF коешто е распространето на национално ниво, го трасира патот кон обуките, практикантската работа, вработувањето и понатамошното образование. Моделите на училишно-индустриските партнерства во Квинсленд ги опфаќаат младите коишто се изложени на ризик и младите коишто не се ангажирани и го напуштиле училиштето.

Франција: Кампуси за Професии и квалификации

Ориентиран кон обезбедување на VET со цврсти елементи на ресурси- ориентиран кон знаењето, отворено, со некои елементи интегрирани во системот

Ознаки доделени на Телата за обука на регионалните мрежи во рамките на еден економски сектор коишто ги соопредува образовните институции, истражувачките лаборатории и компаниите. Може да дејствува во синергија со натпреварувачките кластери. Ги адресира потребите за вештини на целиот сектор, вклучувајќи ги и МСП.

Шведска: Teknikcollege - Мрежа на напредни даватели на обука

Ориентирана кон обезбедување на VET - со елементи ориентирани кон ресурси и знаење, отворени, со неколку елементи интегрирани во системот

Лансирана во 2004 година во инженерскиот сектор; сега го покрива целиот индустриски сектор. Флексибилен модел многу подалеку од традиционалните шеми на школување. Јавно и приватно финансирање. Општинските и регионалните раководни групи ги обезбедуваат сите аспекти на перформансите

Германија: Gesamtmetall – развој на вештини во метал и електротехника

Ориентирана кон обезбедување на VET - ориентирана кон ресурси и знаење, отворена, интегрирана во системот

Gesamtmetall е Федерација на здруженија на работодавачи, која го застапува целиот сектор за метал и електротехника. Идентификува нови потреби за вештини и преговара со владата и социјалните партнери за примена на нови стандарди, кои се имплементирани од двојниот германски дуален VET систем.

Белгија: „Дуо за една работа“ - интеграција и вработување на млади имигранти

Ориентирани кон ресурси со елементи ориентирани кон обезбедување - и знаење, затворени, ад хок

Програма управувана од невладини организации спонзорирана од Регионалната агенција за вработување во Брисел. Ги комбинира младите имигранти со локалните пензионери за менторство и вмрежување. Имплементирано преку обврзница со социјално влијание: договор за исплата за резултати што ги поддржуваат социјалните приватни инвестиции за платат за услуги за благосостојба (инвестиции со влијание).

PPP ВО ЗЕМЈИ СО НЕОДАМНЕНА ТРАДИЦИЈА НА ЈАВНА И ПРИВАТНА СОРАБОТКА

Иако, со еден исклучок, ниту еден од случаите не може формално да се категоризира како PPP во националното законодавство на земјите, тие може да се разгледаат „низ призмата на PPP“. Во сите случаи, останува да се изгради елементот за капацитет. Резултатите откриваат дека дури и во околностите на неодамна институционализирани социјални партнерства, можна е ефективна соработка, ако не и формално PPP, помеѓу јавниот систем VET и приватниот сектор, доколку има јасно перципирани интереси и соодветна мотивација на страните.

Во **Јордан** се формирани секторски совети за вештини (ориентирани кон знаењето, отворени, ад хок) со цел да се подобри интелигенцијата на пазарот на трудот, да се совпадне побарувачката и понудата, да се зголеми продуктивноста и да се следи и оцени напредокот и резултатите од обуката. Развиени се VET екселентни центри (ориентирани кон ресурси – и кон обезбедување на VET, полуотворени, ад хок). И Трговската комора на Јордан сега е одговорна за делегирано управување со работилници (ориентирана кон обезбедување ресурси и VET, затворено, ад хок) во јавните VET центри. Ниту едно од овие не беше откриено дека ги исполнува критериумите за истражување на ЕТФ за PPP. Сепак, различни организациски форми се сметаат за успешни. Во секој случај, фокусот е на тоа дали се задоволуваат потребите на пазарот на трудот, дали има доволно придонес од засегнатите страни, и дали обуката е релевантна, ефикасна и е поддржана со доволна опрема, материјал за обука и ресурси. Исто така, клучно е дали структурата на управување обезбедува гаранција за квалитет и флексибилни механизми за извршување дополнителна адаптација на обезбедувањето вештини.

Казакистан има структура на управување од врвот надолу и нејзините PPP имаат тенденција да бидат комерцијално ориентирани. Законодавството за социјалното партнерство во однос на образованието е ветувачко, но нема улога во техничкото VET управување за работодавачите. Од студиите на случај, обезбедувањето студентски домови и храна (ориентирани кон ресурси, отворени, ад хок) за институциите на VET наликува на традиционален тип на PPP. Двојниот VET (ориентиран кон обезбедување на VET, затворен, ад хок) беше лансиран во 2012 година, а во 2018 година вклучи 460 колеџи и 3 055 претпријатија. Примерите вклучуваат приватен колеџ основан од производител на бакар со договори со повеќе од 40 компании и партнерство за компанија за цемент за обука на студенти во неговата фабрика. Управувањето со довербата (ориентирана кон ресурси, затворено, ад хок) е предмет на трета студија на случај, каде што јавните сопственички VET институции се доверени на приватни компании, со регионални авторитети (акимати) како доверливи менаџери. Недостатокот на транспарентноста, неисполнувањето на обврските водени од финансиски интереси беа идентификувани како потенцијални замки во примерите за управување со доверба.

Во **Србија**, постои цврста правна основа за развој на PPP, но социјалниот дијалог во областа на развојот на вештини не е добро развиен. Случаите со PPP, кои се главно ориентирани кон

VET обезбедувањето, се развиле на локално ниво како одговор на побарувачката на работна сила. Еден случај, Институтот за зеленчукови култури и полиња (ориентиран кон ресурси со елементи на знаење и обезбедување, отворен, ад хок), го има производството како главен фокус, со развојот на вештини како поврзана потреба. Два од случаите-Кластер ФАКТИ (Ориентирани кон VET обезбедување, со елементи ориентирани кон ресурси и знаење, полуотворени, ад хок), што се поврзани со подготовката на специјалистите за модната индустрија и Образование до вработување E2E “(ориентирани кон знаење и VET, отворени, систем со неколку итегрирани елементи), иновативна шема за премин од образование во вработување - продолжи во согласност со Законот за двојно образование. Другиот случај, Академијата ХОРЕС (обезбедување на BET, ориентирана кон знаење и ресурси, полуотворена, систем за интегрирање на некои елементи), обука на специјалисти во угостителскиот сектор, се заснова на Законот за образованието на возрасните. Мотивацијата на двете страни - приватни и јавни - е силна во сите PPP и нивното ниво на одржливост е високо.

[Украина](#) бара законодавство за PPP во областа на образованието. Регионални VET совети се формирани, но нивниот опсег на одговорности е ограничен. Во исто време, постојат многу примери за добро воспоставени, формализирани партнерства. Тука спаѓаат програмата за практикантска работа за VET студентите во претпријатијата (обезбедување на VET со елементи ориентирани кон ресурси и знаење, отворени, проникнувајќи во системот) и центри за обука и практика (ориентирани ресурси кон обезбедување на VET, отворени и со неколку елементи интегрирани во системот) во VET институциите (од кои сите не се квалификуваат како PPP). Приватниот сектор е силно мотивиран да развива партнерства, или поради побарувачката на работна сила (во првиот случај) или да промовира сопствен производ (во вториот случај). Третиот тип на PPP го опфаќа учеството на работодавачите во развојот на образовните содржини (ориентирани кон знаење, отворени, со неколку елементи итегрирани во системот) преку формално воспоставени работни групи во коишто приватниот сектор инвестира време и знаење без надомест.

[Том II](#) од студијата завршува со препораки за политиката, вклучително и дека четирите најинтересни случаи треба да се испитаат во сите четири земји - партнери. Предложените студии на случај се сектор советите за вештини во Јордан; Казакистан - управување со доверба на VET колеџи; Србија - Кластер ФАКТИ; и Украина - Центрите за тренинг и обука.

БИБЛИОГРАФИЈА

Последен пат имало пристап во URL во Февруари 2021 година

Абиџанските принципици, *Guiding principles on the human rights obligations of states to provide public education and to regulate private involvement in education*, 2019.

www.abidjanprinciples.org/en/principles/overview

Akkerman, S.F. и Bakker, A., 'Boundary crossing and boundary objects', разгледување Преглед на образовни истражувања, Том. 81, Бр. 2, 2011, стр. 132–69.

Bouckaert, G. и др., *Effective governance for sustainable development: 11 principles to put in practice*, 2018. <https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/effective-governance-for-sustainable-development-11-principles-to-put-in-practice/>

de Koning, M., 'Public-private partnerships in education assessed through the lens of human rights', in Steiner-Khamsi, G. и Draxler, A. (изданија), *The state, business and education*, издавачка куќа Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2018.

ETF (Европска фондација за обука), 'Equitable human capital development', *INFORM*, Issue 07, ETF, Turin, Ноември 2011 година. www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/inform-issue-07-november-2011-equitable-human-capital

ETF (Европска фондација за обука), *Government and social partner cooperation*, Concept note and working recommendations, ETF, Turin, 2016 година. [Government and social partner cooperation in VET: From dialogue to partnership | Open Space \(europa.eu\)](http://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/government-and-social-partner-cooperation)

ETF (Европска фондација за обука), *Governance arrangements for vocational education and training in ETF partner countries: Analytical overview 2012–17*, ETF, Turin, 2019 година. www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/governance-arrangements-vocational-education-and-training

ETF (European Training Foundation), *VET governance toolkit*, [online], ETF, Turin, 2020 година. <https://openspace.etf.europa.eu/pages/vet-governance-toolkit>

ETUC-CEEP-EFEE-ETUCE, *Investment in education and training*, 2017. www.csee-etuce.org/images/attachments/investment_in_education_and_training-etuc-ceep_0.pdf

Европска комисија, *European Skills Agenda*, Brussels, 2020 година. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

Европска комисија, *European Pillar of Social Rights Action Plan*, Brussels, 2021 година. [The European Pillar of Social Rights Action Plan | European Commission \(europa.eu\)](http://www.ec.europa.eu/economic-affairs/economic-affairs/european-pillar-social-rights-action-plan_en.pdf)

Европска банка за инвестиции, *What is a PPP?*, ЕПЕС (Европски центар за експертиза за PPP), updated 2019 година. www.eib.org/epes/index.htm

Европска унија, *European Pillar of Social Rights*, Brussels, 2017 година. [social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf \(europa.eu\)](http://www.ec.europa.eu/economic-affairs/economic-affairs/european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf)

Европска унија, *Council Recommendation on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience*, 2020/C 417/01, Brussels, 2020 година. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202(01)&from=EN)

Jomo, K.S. et al., *Public-private partnerships and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Fit for purpose?*, Одделение за економски и социјални работи на ОН, DESA working paper No 148, 2016 година. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/2288desaworkingpaper148.pdf>

Locatelli, R., *Reframing education as a public and common good: Enhancing democratic governance*, Springer, Cham, 2019 година.

Moore, M.H., *Creating public value: Strategic management in government*, Издавачката кука на Харвардскиот универзитет, Cambridge, MA, 1995 година.

OECD, *Recommendation of the Council on principles for public governance of public-private partnerships*, OECD, Paris, 2012 година. www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdfw

OECD, *Skills strategy 2019: Skills to shape a better future*, OECD, Paris, 2019 година. www.oecd.org/skills/oecd-skills-strategy-2019-9789264313835-en.htm

O'Flynn, J., 'From new public management to public value: Paradigmatic change and managerial implications', *Australian Journal of Public Administration*, Том. 66, Бр 3, 2007, стр. 353–66.

Osborne, S., 'Delivering public services: Time for a new theory?', *Public Management Review*, Том. 12, Бр 1, 2010, стр. 1–10. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14719030903495232h

Osborne, S. и Strokosch, K., 'It takes two to tango? Understanding the co-production of public services by integrating the services management and public administration perspectives', *British Journal of Management*, Том. 24, 2013 година, стр. S31–47. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-8551.12010>

Sabel, C.F. и Zeitlin, J., 'Learning from difference: The new architecture of experimentalist governance in the EU', *European Law Journal*, Том. 14, Бр 3, 2008, стр. 271–327.

UNESCO, *Education 2030 Incheon Declaration and Framework for Action: Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all*, UNESCO, Paris, 2015 година. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656?posInSet=1&queryId=8e7b9958-be73-4a83-a8ab-b12016109249>

Обединетите нации, *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*, UN General Assembly Resolution 70/1, New York, 2015 година. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/11125/unep_swio_sm1_inf7_sdq.pdf?sequence=1

Обединетите нации, *Sustainable Development Goals Knowledge Platform*, [online], Division for Sustainable Development Goals. <https://sdgs.un.org/>

Обединетите нации, *Working together: Integration, institutions and the Sustainable Development Goals. World Public Sector Report 2018*, Department of Economic and Social Affairs, New York, 2018 година. <https://publicadministration.un.org/Portals/1/Images/WorldPublicSector/World%20Public%20Sector%20report%202018%20Full%20report.pdf>

van der Meer, M., van den Toren, J.P. and Lie, T., 'Transforming vocational education: Encouraging innovation via public private partnerships', in De Bruijn, E., Billett, S. and Onstenk, J. (eds), *Enhancing teaching and learning in the Dutch vocational education system: Reforms enacted*, Springer Verlag, Berlin, 2017 година.

World Bank, *What are public-private partnerships?*, [online], Public-Private Partnership Legal Resource Center, updated 6 February 2018 година. <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/overview/what-are-public-private-partnerships>